

שמה ח'

גליון מס' 363

פרשת וישב

ה'תשפ"ג

בית המוסדות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים ליום - לפני
כולל אברכים לדו"ח - אחרי
רוב מועד 13 בני ברק

למנוח תורה
"תורת אמת" שטפנשט
עו הולדים
כתובת הת"ת

מכנה לשיבה קטנה ליל הסדר
ה"ר י"א א"ש אלעד

בית המוסדות
בית שטפנשט - גבעתיים
בית הגדול שטפנשט -
רחוב רבי'ם ו גבעתיים

כולל אברכים * בית מוסד * מורשה
* מרכז מטרדים לנאקים

המנסת אורחיים ואש"ל ברומניה
למנוח ויחידים - להזמנת מרש
מרתם קבר האבנים הראשונים שטפנשט
רחוב אייבנה 2 בני סאקורי אש"ל - המנה

מקוה טהרה
מפעל קמחא דספתא
קמחא דשבתא
עור וסיוע למשפחות ברובות בני
החיים ושבתות השנה.

אור מתווה
שיעורי תורה ברובי ארץ, כנס חיוק
ועיני יהדות לעם שבמות, בחברות
דרויל המשיקים ומיני הרבים

הספירה התורנית ומיוזיאן
למנוח תורת המנה
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מנוח תרני
"תורת אמת - שטפנשט"
לחוצות כתבי הרוח הקדושים
לבית שטפנשט - רחוב והכנס המנה.

מפעל האציקלופדיה
הליכוי הרעיה

מספרי המנוח יתו לחשיג
מנוח תרני
אציקלופדיה מלכות שכלילת תורת רוחין בית
אציקלופדיה - אציקלופדיה - שטפנשט
רשף קודש - רחוב
מנוח לכולם - רחוב

על ידו
חיי בני בית מילה
חיי בני חתונה
חיי בני נישואין ומצות טאני
ילדו עמים - ברובי המנוח
מנוח של משה - מנוח שטפנשט עתיקים
אליכם עם עני דיסקים

יו"ל על ידי מנוח
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון בלי שבו
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

עתידי הצדיקים
שיקראו קדוש. כי השתא נקרא הקב"ה קדוש ולעתיד יהיו
נק' כל הצדיקים בשם קדוש. ומקשה הגמ' היאך יהיה נקרא
הקב"ה לעתיד. ומשני שם שהקב"ה יהיה נקרא לעתיד
קדוש לעולם ועד. ומעתה יתפרש המדרש על נכון. והוא
מרומו בהפסוק הנ"ל. הלא אחיך רועים בשכם. רומז על
זמן שיהיו בני' בגלות זהו 'אחיך' הם בני', 'רועים' היא
בזמן הגלות המל. [ע"ד צאי לך בו משבנות הרועים שהש"א א. ח]

ונחבר בהמ"ק. וחסר בו גדיפין. ולזה נחסר ג"כ ב' תיבות
מהששה תיבות הנ"ל. היינו 'לעולם ועד'. ונשאר רק ד'
תיבות. היינו 'ברוך שם כבוד מלכותו'. שהר"ת שלהם הוא,
בשכ"ם. ועל זה קאמר המדרש. הה"ד לדו"ד נגיד גדלך.

הינו בזה"ה. אבל ולנצח נצחים. היינו לעתיד. קדושתך
נקדיש. היינו מה שאתה נקרא קדוש בזה"ה. ולעתיד נהיה
אנחנו נקראים בשם קדוש באותו השם שאתה נקרא בזה"ה

והוקשה להמדרש קושיית הגמ' א"כ באיזה שם יהיה נק'
הקב"ה לעתיד. על זה מסיים המדרש. ושבתך אלקינו מפינו
לא ימוש 'לעולם ועד'. ר"ל שהקב"ה יהיה נקרא לעתיד
בשם 'קדוש לעולם ועד'. כי לע"ע בזמן החורבן חסרים אלו
השני תיבות 'לעולם ועד'. אבל לעתיד יתמלאו השני תיבות
למקומן. ולכן יהיה נקרא הקב"ה אז 'קדוש לעולם ועד'.

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים וע"א בפרשת השבוע

אין מניחין לצדיק מנוחה בעוה"ב וצריך לירד להמשיך ולתקן

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (ל. א) מגורי אביו כינוי למעלות רמות ונשגבות, ויעקב רצה לשבת במקום זה - מגורי אביו, ולא לירד משם, 'קפץ עליו רוגזו של יוסף' אמרו לו: בעל-כרחך אתה צריך לרדת בכדי להוסיף להעלות מה שעדיין צריך תיקון.

(מרו הסב"ק מרוזין ז"ע)

הצדיקים רוצים להסתפק במועט והשי"ת רוצה להשפיע עליהם רוב טובה

וישב יעקב וגו' (ל. א) כתב ברש"י: "ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, צדיקים מבקשים לישב בשלוה, ואמר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה". החילוק בין 'שלוה' ל'שלוה' הוא, כי בחינת 'שלוה' מורה על השלימות ומעולה ביותר בכל הענינים, כמו שכתב רש"י ז"ל על "ויבא יעקב שלם" (לעיל ל. יח) שלם גופו, שלם בממונו ושלם בתורתו. ובחינת שלוה מורה על הצמצום, כדכתיב (משלי י. א): "טוב פת חרבה שלוה בה", והנה כי כן, "ביקש יעקב לישב בשלוה", בצמצום כדי חיותו, וכמו שאמר: "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" (בראשית כח. ט) אבל הקב"ה, מחמת חביבות הצדיקים רוצה להשפיע להם כל טוב גם בעולם הזה, ואומר: "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא", לא בלשון תימה אלא בניחותא, כלומר, שלא די לצדיקים התענוג בעולם הבא, כי הם צריכים לתענוג גם בעולם הזה, שהרי בשבילים נברא העולם (ע"י ברכות ה. יז), אלא המה הצדיקים מבקשים לישב בשלוה להסתפק במועט, ו"צדיק אוכל לשובע נפשו" (משלי י. כה). על כן קפץ עליו רוגזו של יוסף, והיה זה הסיבה שירד למצרים, ועיקר החיות והתענוג שלו בעוה"ז מכל חייו היה באותן שבע עשרה שנה, כמובא בספס"ק.

(הרה"ק רבי צבי הירש מודישטוב ז"ע)

טעם לסכלם של הצדיקים בעוה"ז

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (ל. א) על הקושיא הידועה של במידות הקב"ה שנראה שיש צדיק וטוב לו ויש צדיק רוע לו, וביאר מרו הסב"ק מרוזין דאלו הצדיקים שאין להם שום חטא מחמת עצמם וגם אינם משפיעים לאנשי דורם אין להם יסורים, אבל אלו הצדיקים שהם כן משפיעים לאנשי דורם, והיות שיש אנשים עושים רק את הטוב המושפע עליהם אלא להיפך הם ח"ו מנצלים את ההשפעה למותרות או ח"ו לדברים אסורים, וזה גורם שהצדיקים שהשפיעו להם את הטוב יסבלו יסורים, וזהו 'וישב יעקב בארץ' כיון שרצה לעשות ישיבה בעניני ארציים, היינו להשפיע לעולם הזה, על כן בא עליו 'מגורי אביו' - פחד יצחק, היינו שע"ז נתחייב לסבול. ואל זה מרימ רש"י ז"ל 'ביקש יעקב לישב בשלוה', היינו להשפיע לעולם הזה, 'קפץ עליו רוגזו של יוסף', כי הדבר יכול לגרום לו שיסבול יסורים מפני אותם האנשים שמנצלים את השפע למותרות ולדברים אסורים.

(מרו הסב"ק מרוזין ז"ע)

יעקב סבר שהעיקר היא המחשבה, ומה התוצאות?

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (ל. א) הוויכוח בין האחים יעקב ועשו בענין מי זוכה בהברכות שבירך יצחק אביו,

שכל אחל טען שהברכות שייכות לו, יעקב סבר שחלק המעשה היא העיקר, ולמעשה הוא נתברך מיצחק, ולא איכפת לו מה היה בועתו של יצחק אז בשעת הברכה, אולם עשו סבר כי חלק המחשבה קובע, וכיון שמחשבת יצחק היה לברך את הגדול, על אף שאמנם למעשה בירך את הקטן, וא"כ מגיע לו לעשו את הברכות, ובוזה בנין דברי רש"י 'ביקש יעקב לישב בשלוה' דאילו לטעמיה שהמעשה בפועל קובע, וכיון שהוא נתברך בפועל מגיע לו העולם הזה, וממילא אין לו לרדת למצרים ולקבל עליו עול הגלות, דהרי העוה"ז שייך אליו כברכת אביו, 'קפץ עליו רוגזו של יוסף' שמענינו של יוסף יש ראייה שחזר בו, וסבירא ליה דה'מחשבה היא העיקר' דהרי שם היה המעשה בלאה, והמחשבה ברחל, ולמעשה ביכר יעקב את יוסף על פני רובו, וזאת משום דס"ל דאולינן בתר רישא, והמחשבה היא העיקר, א"כ חייב אתה לקבל עליו עול הגלות ולירד למצרים, שאין לך זכות בהנאת העוה"ז דשיידך לעשו.

(הרה"ק האדמו"ר מטשארטקוב ז"ע)

מליצות טובות לגאולתם של ישראל

יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את רבתם רעה אל אביהם. וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו (ל. א) מרו הרה"ק מרוזין דרש את הפסוק וכן אמר: "יוסף בן שבע עשרה שנה מורה על בחי' צדיק יסוד עולם, כי יוסף הוא מדת יסוד, ושבע עשרה הוא בגימט' טוב, והיינו צדיק, ע"ד "אמרו צדיק כי טוב", היה רעה את אחיו בצאן" פי' הצדיק האמיתי רועה את בני דורו בצאן, כהאי רעיא מהימנא שהוא ממליץ תמיד טוב עבורם, והוא סניגורן של ישראל. ובא בטענה לפני הקב"ה שיחיש גאולתם מהגלות המר הזה, ואלו הן טענותיו: "והוא נער" מה שהעם עושה מעשה נערות ומעשה לא טובים, יען 'את בני בלהה', בגלל שהם מבולבלים בין אומות שפלים ונבזים, ממושך וממורט בין האומות. "ואת בני זלפה" (נוטריקון: לו פה) היינו שהם מבולבלים בין שפלים כאלו, שאנו ללעג וללקט ולזלוזל בפניהם, "ויבא יוסף" היינו הצדיק 'את דבתם רעה אל אביהם' פי' כל הרעות שמצאתנו בגלות המר הזה. הכל הוא מספר לאביהם שבשמים, והוא נקרא עליהם טובות שרק מחמת החשכות והיסורים שסובלים עתה בגלות אינם יכולים להיטיב מעשיהם ולשוב עליהם כדת מה לעשות, ולכן צריך לגאלם ויפה שעה אחת קודם, ובלי ספק שאז כשיהיה 'זלמאה הארץ דיעה את ד' ישובו מדרכם הרעה מפחד ד' ומהדר אננו. ועל צדיק הזה נאמר 'וישראל אהב את יוסף' היינו 'תפארת ישראל' שהוא הקב"ה 'אהב את יוסף' הצדיק הזה מכל בניו הצדיקים, 'כי בן זקונים הוא לו' ותירגם אונקלוס 'בר חכים הוא ליה', מפני שהוא בא בחכמה ובתבונה לפני השי"ת, ובפניו טענות הנשמעות שצריך לגאול את בניו ולהוציאם מאפילה לאורה. בב"א.

(מרו הסב"ק מרוזין ז"ע)

מהו שם ה' בימות המשיח?

ויאמר וגו' הלא אחיך רועים בשכם. (ל. א) איתא במדרש הה"ד "לדור דדור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבתך אלוקינו מפינו לא ימוש לעולם ועד". והוא פלאך, וביאר הרה"ק מאפטה את המדרש וכן כתב: "וע"כ אמר דרשוני ובהעיר לב ושום שכל י"ל, כי הנה איתא בגמ' (הגיגה ג:) מ"ט גבי ישעיה הנביא כתיב 'שש כנפיים לאחד' וגבי יחזקאל הנביא כתיב 'וארבע כנפיים לאחד' ומשני הגמ' כאן בזמן שבהמ"ק קיים. וכאן בזמן שאין בהמ"ק קיים. היינו

כתירוץ הגמ' הנ"ל. ויהי"ר שנזכה לזה ב"ב ע"י משיח צדקינו שיבא ב"ב אמן.

(אוהב ישראל)

"שנראה כל אחד במעלת חברינו..."

ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחי. (לה, ד) כתב הרה"ק מראדומסק ז"ע כי בפסוק זה נראה לרמז, עד כמה האדם צריך לשמור את עצמו לבל ישים עוול ודבה על חבריו, רק יסתכל במעלת חבריו ויעלים עינו מחסונו. וזהו שנאמר (תהלים לה, ד): 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב' פירוש, יסתכל רק הטוב אשר בחבריו, 'צנור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב', כי כאשר האדם מוציא דבה על חבריו, אזי הוא גורם רעה לעצמו להיות נופל ח"ו ברשת היצר, כמו שמצינו (תנבא"ז ס"פ"ח כה) גם כן במלאכים שקטרגו בשעת בריאת העולם: 'מה אנוש כי תזכרנו' (תהלים ת, ח) אף שהיו אז במעלה גדולה מאד מעלת מלאכים, אחר כך נפלו למטה, כמ"ש (לעיל ג, ב): ויראו את בנות האדם וגו'... והענין הוא, כי מלחמת היצר רבה היא מאוד, ולולי הקב"ה עזרו לא היה יכול לו (סוכה נב). לכן אם האדם מספר בנגות חבריו ודימה בנפשו ובלבבו ירים כי הוא בטוח להנצל מפיתוי היצר, אזי הקב"ה מסיר ממנו את עזרתו ונופל ברשת ח"ו, לכן כאשר תסור עצמך מלהסתכל ברע של חבריך, אז תוכל לעשות טוב. וזה הרמז גם כן כאן שאמר יעקב אבינו ליוסף: "לך נא ראה את שלום אחיך" פירוש, השלימות והטוב אשר באחיך ולא תביט בחסרונו.

(תפארת שלמה)

היראה בפני הת"ה מביאה לבקש את ה'

ויאמר את אחי אנכי מבקש (לה, טז) חז"ל דרשו (פסחים כב) מפסוק: "את ה' אלקיך תירא" (דברים ג, יג) לרבות תלמידי חכמים, והענין הוא, כי על ידי היראה מת"ה נופל על האדם יראה ופחד מלפני השי"ת. שהרי אם מעבדיו הצדיקים ותלמידי חכמים הוא מתיירא, אזי מכל שכן ומכח ק"ו בן בנו של ק"ו יתיירא ממנו יתברך. וזהו הרמז: "את אחי", דהיינו שכאדם מתיירא מאת אחי, אלו התלמידי חכמים, שנקראו אחים ורעים להשי"ת ב"ה (ע"י תנחומא תיר, ח), ומקיים דרשת חז"ל "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים", אזי ממילא "אנכי מבקש" השי"ת ב"ה שנקרא אחי הוא מתבקש בגודל היראה והפחד מלפניו יתברך.

(באר משה, קאנזיץ)

תיקון ד' מיתות ביד

ונשליכהו באחד הבורות. (לה, ט) כתה הגה"ק רבי פנחס בעל ה'הפלאה' ז"ע דנראה הכוונה במה שאמרו אחי יוסף ונשליכהו באחד הבורות, דמבואר בכתבי האר"י ז"ל על תיקון הארבע מיתות בית דין, וכך כתב: דשריפה נתקן ע"י אברהם באור כשדים, הרג בעקידת יצחק, חנק ביעקב כשרדפו אליפו בנו של עש לחנקו, אבל סקילה לא נתקן, לכן כתיב (שמות כ, כ) "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניך ולא יסקלנו", שהיו מתיראים מסקילה. ובהו אתי שפיר מה שאמרו ונשליכהו באחד הבורות, [שרצו לתקן בו] סקילה כדאיאת (סנהדרין מה ע"א) בית הסקילה היה גבוה ב' אמות ואחד מן העדים היה דוחפו וכו', ונאמר לאבינו חיה רעה אכלתהו, דאמרו חז"ל (סוטה ח ע"ב) מי שנתחייב סקילה ארי אוכלו.

(פנים יפות)

איך הצילו ראובן את יוסף?

וישמע ראובן ויצילו מידם (לה, כא) הקשו המפרשים במה הצילו ראובן שנאמר עליו "ויצילו מידם", הלא בעצתו הושלך יוסף לבור של נחשים ועקרבנים. ויש לפרש דהיה קשה לכאורה, הלא יוסף היה שליח מצוה, וידוע דשלוחי מצוה אינם גיוקין, והיה ראוי שהמצוה תגין עליו. אמנם י"ל דהנהגה הא דשלוחי מצוה אינם גיוקין והוא דוקא היכא דלא שכח הויקא, אבל היכא דשכח הויקא הוא לא, וכמו שאמרו חז"ל במסכת פסחים (נ, ה), וראיתם, מהא דאמר שמואל (ש"א טו, ב) "איך אלך ושמע שאול והרגני" שאכן שמואל חשש בגלל שהיה שכח הויקא ששאל עלול להרגנו. והנה באמת יוסף

וצעף הנ"ל מעכב.

(מהרש"ם הכהן פ' וישב, עמ' קצט)

סתום פיות משטיננו ומקטריגנו

ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר וכו' וגם הרה לזנונים. (לה, כד) איתא בכתבי האר"י הק' ז"ע, שעיקר סוף גמ' דלזנונים הוא בחנוכה, וכתב הרה"ק רבי אברהם דוב מאווריטש בעל ה"בת עין" ז"ע שאפשר לומר כי זה מרומז בפסוקים: 'ויהי כמשלש חדשים' היינו מר"ה עד חנוכה, שאז עיקר גמ' החתימה, בא המקטרג ואומר להקב"ה היינו 'יהודה', לאמר זנתה תמר כלתך' כלל ישראל הדומה לתמה, סרה ממך, ולא רק זאת אלא גם הרה לזנונים היינו דבקה בתאות לבה, בלי שום גורם לזה. ויאמר יהודה' אומר הקב"ה 'הוציאה ותשרף' עבור זה שללא שום גרמא היא הולכת אחר תאוותיה, 'היא מוצאת והיא שלחה אל חמה לאמר' כשרואין בני"י כי רעה נגדם פונים הם בהתנצלות להשי"ת כי באמת שקר ענה השטן בדבריו, כאילו הם דבוקים בתאוות רעות בתשוקה, ואינו כן, כי האמת היא ש'לאיש הזה אשר אלה לו אנכי הרה' אנתו דבוקים רק בבורא עולמים ב"ה, שהוא מקור החסד, אל"ה במנין ל"ו ומה שאנתו עושים לפעמים נגד רצון הבורא ית"ש, הוא רק מחמת טרדות הזמן וטרדות הפרנסה, ושאר מאורעות של בני אדם, אבל באמת בפנימיות הלב אנו דבוקים בגודל התשוקה להבורא ית"ש. ותאמר עוד לבורא ית"ש שיש לה ראה אמיתית לטענותיה, 'הכר נא למי החותמת' רמז על שמן דחנוכה שהי' חתום בחותמו של כ"ג, 'הפתילים' רמז על הפתילות דחנוכה, והמטה רומז על כלי נרות דחנוכה, 'המטה' עה"כ במנין כלי. פי' ממצות נר חנוכה יש ראי' מפורשת שגם הולכים רק אחר רצון הקב"ה, וחשוקים ודבוקים בו, ומה שאנו עושים נגד רצונו לפעמים היא רק מחמת הנ"ל. ויאמר יהודה הקב"ה צדקה ממני, כביכול אני חייב בזה, היינו הבורא ית"ש מודה להם שהם צודקים כי אני רואה שהאמת שהם דבוקים רק בי, ומה שהם עושים לפעמים נגד רצוני הוא רק כי על לא נתתיה לשלה בני', 'שלה' מרמז על משיח צדקנו, כדכתיב: עד כי יבא שלה, היינו מחמת זה שלא נתתי להם את משיח צדקנו שיבא במהרה בימינו אכ"ה.

והנה לכאורה יפלא, וכי ראובן היה הראשון ששב בתשובה, והלא לפניו שבו אדם הראשון וקין? יישב קושיא זאת הרה"ק מאלכסנדר ז"ע, ע"פ המעשה הידוע המובא ברבינו סעדיה גאון (מובא בספ"ק "סדרו של שבת" ח"ב דרוש ג' פ"ג מאמר ה') שפעם אחת ראהו תלמידיו כשהוא עושה בעצמו סיגופים הראויים לאיש חוטא ח"ו, וכאשר שאלוהו מה זאת, השיב להם כי למד זאת כאשר התאספן פעם במית אכסנאי אצל ובימים הראשונים לא ידע האכסנאי מיהו אורחו ועל כן נהג בו ככלל אורח רגיל. לאחר כמה ימים, כאשר נודע לו כי רבינו סעדיה גאון הוא האורח, החל לכבדו בכבוד הראוי לרום מעלתו. כאשר הגיע זמנו של רבינו סעדיה גאון לצאת לדרך, ניגש להודות לבעל האכסניה, אך זה התחנן בפניו בדמעות שליש שימחלו לו. "על מה עלי למחול לך לאחר כבוד כה רב שהרעפת עלי?", תמה רס"ג, והאכסנאי השיב לו שהוא מבקש ממנו מחילה על הימים הראשונים שבהם לא ידע שהוא רס"ג ולא כיבדו אז בכבוד הראוי לו. "מאכן", הטעים רבינו סעדיה גאון, "לקחתי מוסר לעצמי. שהרי בכל יום ויום נודע לי עוד ועוד על גדולתו של הקב"ה עד שאני יודע שעד עתה לא הייתי יודע כלום, ואם כן בודאי שעלי לשוב ולקבל על עצמי סיגופים על הימים הראשונים שבהם עבדתי את בוראי בהתאם למעט שידעתי אז על רום כבודו יתברך!

זה היה גם ענין תשובתו של ראובן — תשובה על הימים הראשונים, כתשובתו של רבי סעדיה גאון. וזהו הכוונה "מעולם לא חטא אדם לפני", כלומר מעולם לא אירע קודם לכן שהרגיש אדם בחטאו על ידי שהתקרב לפניו, וכך ידע שעד עתה לא ידע על גדולת הבורא יתברך. וזהו "אתה פתחת בתשובה ה' אלוקיך תחילה", כלומר על מה שהיה בתחילה, ועל כן שכרו הוא שכן בנו יאמר "שובה ישראל עד ה"א כלומר על הזמן שלא היית מכיר כראוי שה' הוא אלוקיך.

(חשבה לטובה)

העצבות והאבלות קשה לצדיקים

ויאמר כי ארד אל בני אבל שאלה (לה, לה) הנה יעקב אבינו ע"ה לא היתה צעקתו כל כך גדולה על העדר והעלמותו של בני יקירו וכתביב, כמו אשר צעק על ההיזק שיגע אליו עצמו מזה שנשלל ממנו השמחה, ותבוא תמורתה הצער והיגון והעצבות והאבלות, אשר גודל הזיקים ידוע ומפורסם, וזהו מה שאמר - כי ארד אל בני "אבל" שאולה.

(הרה"ק הרב"ר ה'עריש מרימנוב ז"ע)

מצוקת הפרנסה גורמת לכל החטאים

ותכס בצעף ותתעלף (לה, יד) מרן הסב"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע היה מפרש, 'צעף' ראשי תיבות ע"מך ישראל צ"ריכים פרנסה (ברכות ג, ב) כי כל הצרות והעבירות וכו' באים מזה שישראל חיים במחזור והם דחוקים בפרנסה, ואלמלא זה היה הכל כשורה וכולם היו יראי אלוקים בתכלית, ולכן אמר שכל הניסיון הוא מחמת הצעף הנ"ל, "ותכס בצעף", אבל הקב"ה יודע שיש בלב כל אחד לעשות רצונו, ורק שאור שבעיטה

(בת עין)

פרטי הויכוח של יוסף צדיק עם אשת פוטיפר

ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת והטאתי לאלקים (ט, ט) להבין דברי קדשו של יוסף הצדיק שאמר 'הרעה הגדלה', וכי רעה קטנה מותר לעשות ח"ו? ועוד מהו הלשון 'וחטאתי לאלקים' שהוא לשון עבר, והיה צריך לומר 'אחטא לאלקים', בלשון עתיד, אלא דמתוך דבריו אתה למד מה היה פיתוייו של היצר"ר שבא להסית את יוסף שיחטא, הדיצה"ר בא ליוסף ואמר לו לפי דעתי כדאי לך שתחטא בכדי שתוכל לעשות אח"כ תשובה שלימה, שהיא מדרגה גדולה כמו שאחז"ל "מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורין אינם עומדין" (ברכות לד) וע"ז השיב לו יוסף: לו יהא כדברך שככדי לעשות תשובה צריכים מקודם לעבור על איזה עבירה, אבל למה לי לעשות רעה גדולה כ"כ, וכי לא די ברעה קטנה שאצטרך לחזור עליה בתשובה שלימה, וחופץ מזה, אין בטענותך כלום, כי 'וחטאתי לאלקים', כבר חטאתי באיזה שהוא פעם ומחוייב אני מקדמת דנא לחזור בתשובה על מה שכבר עשיתי.

(מרן הסב"ק מרוז'ין ז"ע)

על הזהירות בגלות מללבוש בגדי נוכרים

ותתפשחו בגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה. (ט, יב) הקשה מרן מרוז'ין ז"ע דיש להבין מהו 'לאמר' הכתוב כאן בפסוק הלא כל 'לאמר' פירושו לאמר לאחרים, או לאמר לדורות, ומה הכוונה כאן, גם יש להבין מה שארז"ל (סוטה לה) שנראית לו דמות דיוקנו של אבינו וכי נעלה על הדעת שיוסף הצדיק שכח את אביו אפילו לרגע, דמפשטות דבריהם היה נראה כאילו שיוסף הצדיק לא היה זוכר את מוצאו הרם ח"ו, ורק עתה לעת הנצרך נעשה לו נס והראו לו

מן השמים דמות דיוקנו של אביו, אלא הכוונה בזה, דיוסף הצדיק היה באמת מתפלל איך מסוגלת החצופה הזאת לעבור מדברי פיתוי לידי מעשה, ובא לידי הכרה והחלטה שהמרשעת הזאת, פסגה אותו בגין הבגדים שהוא לובש כעת במצרים, היינו בגדי הגויים. כי אם היה לבוש כמו אביו יעקב בטח שלא היתה לה שליטה עליו, וזהו 'ותתפשטה בבגדו' שהוא לבוש כעת במצרים, ואז נראית לו דמות דיוקנו של אביו, היינו שהבין שאם היה לו דמות דיוקנו של אביו היינו במלבושי אביו, לא היה בא לכלל זה מינייה וביה ד' ויעזוב בגדו בידה' וממילא תיכף ומיד יינס ויצא החוצה' וזהו לאמר לדורות שלא ישנו אח מלבושם.

(פרו הסב"ק מרוז"ו ז"ע)

כשמיצר לאדם לא יעשה שום פעולה רק יבטח בה'

ויקה אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסוהר מקום אשר אסירי המלך אסורים ויהי שם בבית הסוהר לוט. לכאורה כאן מיותרים התיבות: 'ויהי שם בבית הסוהר', ונראה, דהנה כשהקב"ה שולח על אדם דבר לא טוב ח"ו, אזי לא יעשה האדם שום פעולה גשמיות רק יבטח בה', ובוודאי יהפוך לו לטובה, וזה הוא המידה של 'נחום איש גם זו' שהיה אומר תמיד 'גם זו לטובה' (תענית כ"א ע"א) וזה הרמז, 'ויהי שם בבית הסוהר' אע"פ שהיה אפשר לו לעשות איזה פעולה שלא יהיה בבית הסוהר לא עשה שום פעולה כי בטוח היה בה' שבודאי יהיה הכל לטובה.

(קדושת לוי)

מי שאינו חוזר הלימוד סופו שישכחנו

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחנו. (מ, כב) אמר הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ע שתלמיד חכם נקרא שר המשקים, כמו שנאמר (בראשית טו, ב) דמשק אליעזר, ודרשו בגמרא (יומא כח): שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. וז"ל זכר שר המשקים את יוסף, אם הלומד תורה לא יזכור את יוסף, שצריך להוסיף בלימודו תמיד לחזור הלימוד, אזי 'וישכחנו', ישכח את לימודו ר"ל, כמו שאמר חז"ל אם תעזובי יום יומיים אעזובך.

(הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ע)

יוסף התפלל ישיר המשקים ישכחנו

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחנו. (מ, כב) מרן האדמו"ר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ז"ע סיפר מזקינו הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זצ"ל נכד הבעש"ט שהיה חי בדחקות וענינות נוראה רח"ל, ועל אף שהוא נכד הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל לא היה איש שם על לב 'מהיכן ירק זה ח"ו', ואף כי ראו שהוא יושב ולומד ומתפלל כל הימים לרבות הלילות. פעם אחת, היה מצבו דחוק מאוד, ולא היה לו מעות אפילו בשביל לתת להמלמד את שכרו השבועי עבור לימודו עם בניו, והמלמה, כיון שלא קיבל המעות המגיעות לו, עשה מעשה, ושלח את הילדים חזרה אל בתם, וכראות רבי אהרן עד היכן הדברים מגיעים, הציק לו מאוד הלחץ, ובאו מים עד נפש. ותמיד היה יושב בבית התפילה ומצטנע מאחורי התנור, ובאותו יום אחר התפילה פנה אל אחדים מהבעל-בתים בבית הכנסת ואמר להם:

היתכן כזאת אצל בני ישראל, שלא ישימו ליבם על איש עני כמותו. דבריו עשו רושם גדול עליהם, ונעשה רעש גדול מזה, עד שגמרו ביניהם להעמיד לו מעמד קבוע שיפרנסוהו משלהם. אחר שהלכו משם, ונשאר רבי אהרן לבדו בבית המדרש, התחרט מאוד על זה ששם באדם מבטחו, ואמר בליבו, מה עשיתי, התלוננתי על ה'רבונו של עולם' בפני בשר ודם? ותיכף ומיד ניגש אל הדלת ונתן ידו על המזוזה, ואמר: רבונו של עולם, הריני נשבע שאיני זו מכאן, עד שישכחו הבעלי בתים את כל הדברים שהיו בינינו, וכן היה, כי שמע ה' אל תפילתו ושכחו כולם את דבריו. על פי המעשה הזה פירש הרה"ק מטשורטקוב ואמר, מאי דכתיב (בראשית מ, כג), 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחנו', לכאורה, תימה הוא טעם תפילות הלשון 'ולא זכר', וישכחנו'. אלא שעל פי זה יובן שפיר, כי גם יוסף צדיקא, אחר שאמר לשר המשקים 'כי אם זכרתי אתך והוצאתני מן הבית הזה' (בראשית מ, יד), נתישב ואמר בליבו, מה לי שתליתי יחי בעזרת בשר ודם, והתפלל שישכח שר המשקים את בקשתו, ונתקבלה תפילתו, ולפיכך אמר הכתוב, 'ולא זכר שר המשקים את יוסף, ומפני מה? משום 'וישכחנו', שהשכיח אותו יוסף והתפלל עליו שלא יזכור בקשתו. ובהכא ניחא מאי דאיתא במדרש על הפסוק ולא זכר שר המשקים וגו', הדא הוא דכתיב (תהלים מ, ה) אשרי האיש אשר שם בה' מבטחו, ולכאורה, הרי יוסף כי בטח באדם, בפנותו אל שר המשקים בבקשת כי אם זכרתי, ולפי המבואר, יתיישבו דברי המדרש על נכון.

(דברי דוד - טשורטקוב)

חנוכה

ישראל, כמו שאמר חכמינו ז"ל שהיוונים גזרו לאמר "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל", וכשנצחום חשמונאים נשאה האמונה עומדת על תילה, ואמונה היא בחי' רגל שעליה עומד הכל כאומרם ז"ל בא חבוק והעמידן על אח וצדיק באמונתו יחיה" לכן נקרא חנוכה בשם רגל.

(פרו הסב"ק אדמו"ר מסאדיגורה ז"ע)

כללי הליכות עולם

מסופר על מרן רבינו הק' אדמו"ר משטפנשט ז"ע שנכנס פעם אחת מלילות חנוכה אל הקלויז שלו, והתקרב אל כמה אנשים שישבו ושיחקו במשחק ה"דאחם" [דמקה] וכראותם את רבם ומאורם שהופיע אצלם באופן פתאומי נבהלו מאד, אבל רבינו פנה אליהם בנועם ובחן ואמר להם: הידעתם את כללי המשחק? הנה אני אגיד לכם ארבעה כללים הם: א. הולכים פסיעה אחת במטרה לחטוף שנים. ב. שתי פסיעות בפעם אחת א"א לצעוד. ג. צועדים רק לכיוון מעלה ולא למטה. ד. ואם הגיעו למעלה יכולים ללכת לכל הכיוונים והצדדים כאוות רצונכם.

(אמונת אמת - שטפנשט)

אפסיות התאוות של הגוי

פ"א שח כ"ק האדמו"ר בעל ה"נועם אליעזר" מסקולען ז"ע מה ששמע מפי הרה"ק ה"פאר ישראל" מבוהוש ז"ע: פעם אחת עמדו בבית הרה"ק מבראדיטשוב ז"ע כמה מחסידיו ובתוכם היה חסיד אחד שהתגורר בעיר של הגראף פאטאצקי, והנה הגראף פאטאצקי היה מפורסם בדורו לעשירי מופלד עד מאד, והאיש הנ"ל כשדיבר עם חבריו מהגראף הפליא את העשירות של פאטאצקי ואמר שהכל תענוג בעולם שיהיה בגדר חידוש אצל הגראף, כי הכל כבר יש לו, ושמע הרה"ק מבראדיטשוב ז"ע את דיבוריו של האיש, ואמר אתה אומר שאין שום תענוג בעולם שלא יהיה לו להגראף, אשאלך איפוא 'בענטש ער חנוכה ליכט?' [האם הוא מדליק נרות חנוכה?] בוודאי לא, ואם אינו מדליק ומברך חנוכה ליכט, איזו תענוג כבר יש לו.

החשמונאים עזרת להם מקודם, ורק 'אחר כך באו בניך לדביר ביתך ופינו אח היכלך וטהרו את מקדשך', כלומר הם טיהרו הלב והמוח מכל מיני מחשבות זרות, כמו כן עתה נא לעזור ולהשיב לנו במהרה ותהיה בטוח שאז נשוב אליך לעבדך באמת ובלב שלם.

(פרו הסב"ק מרוז"ו ז"ע)

לימוד מוסר השכל מנרות חנוכה והלכותיהם

כתב כ"ק מרן אדמו"ר רבי לוי יצחק מאזו"יערנא ז"ע: נרות חנוכה צריכים ללמד את האדם מוסר השכל שלא יגיע ח"ו לידי יאוש, כי גם כשהוא במצב גרוע מאד בכל החסרונות ונדמה לו שהעולם שחך בעדו אעפ"כ יתחזק באמונה ויאמין באמונה שלימה שהכל מהש"ת ושהוא לטובתו ואז יאיר לו הש"ת. וזה אנו לומדים מ'נרות חנוכה', זידוע שהזמן הפחות מובחר בימי החודש הוא בסוף החודש, והזמן הפחות מובחר של כל יום הוא בתחילה הלילה מהשקיעה עד חצות, שאז יש תגבורת הדינים, והמקום הפחות מובחר בעולם הוא 'למטה מעשרה', וע"ד שאמר חכמינו ז"ל 'מעולם לא ירדה שכניה למטה מעשרה' והצד הפחות מובחר מהצדדים הוא צד שמאל. והנה נר חנוכה נצטטונו עליו הוא בסוף חודש דייקא, וזמן הדלקתן בתחילת הלילה דייקא, והנחתן למטה מעשרה, ובצד שמאל דייקא, כל אלו יחד באים להורות לאדם שאין להתייאש אלא להתחזק באמונה, שהגם שהחושך יכסה ארץ, בכל זאת יאיר לנו ד' ברוב רחמי ותסדיו ובעזרתו ניוושע במהרה.

(בד יבד ישראלי)

חנוכה רגל בפני עצמו

פתח רבינו הק' אדמו"ר מסאדיגורה ז"ע בברכתו ואמר: חנוכה הוא בחי' רגל, אלא שיש שלש רגלים מדאורייתא וחנוכה הוא רגל מדבריהם ז"ל, והא רגליה שגם בחנוכה קוראים הלל שלם, כמו בשלש הרגלים, ולמה אני קורא לה בשם 'רגל' כי באמת תוכן כוונת המלחמה של החשמונאים עם היוונים היחה מלחמת 'אמונה', כי היוונים רצו לכופם שיכפרו ח"ו באלקי

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" הלא הוגה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות עצבות

וירא אותם והנם זועפים. (מ, 1)
זועפים, עצבים, כמו סר זועף (רש"י)

כבריה חדשה

(הנהגות צדיקים - הנהגות ישרות מרבי משה גרינוואלד מחוסט, בעל ערוגת הבושם)

שמיעת זמר צדיק

סגולה להסיר עצבות, שישמע את צדיק נכבד, כשהוא מזמר.

(ספר המידות ערך עצבות אות כז)

עצבות גרועה מעבירה המורה

השמחה שאנו מדברים בה שיהודי צריך להיות בשמחה, אין אנו מתכוונים לשמחה של מצוה, כי שמחה של מצוה זו מדריגה, ולא כל אחד יכול להגיע אל מדריגה זו, אלא כוונתינו לא עצבות, ואמנם עצבות אינה עבירה מפורשת, אבל מה שהעצבות מקדירה ומטמטם בלב העבירה החמורה ביותר לא תוכל לגרום.

(רבי אהרן מקארליץ)

לימוד באגדות הש"ס

היה מרגלא בפיו לומר שהלימוד באגדות הש"ס מסוגל נגד עצבות ודאגות כי אגדה הוא אותיות דאגה.

(דברי שלום סטראפקוב)

שינה מבטלת עצבות

בשם הרב, השינה מבטלת דינים, כמ"ש בת דינא בטל דינא, ורמז לזה אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שינה, ר"ל כשהיה לו עצבות מאיזה דבר או יישן, והרבה דיבר הרב מזה. ומהר"ר נ"י כמה פעמים עסק בזה כשהיה מקוב צער ודוחק מאד, כגון חולה מסוכן היה ממחר לשכב וליישן ופעל בזה.

(מאמר פנחס שער ג סדר היום ועניני תפלה אות ריש)

עצבות - אין לה שום מקום

אמר [הרה"ק מקאצק], עת אכילה הי' זמן בימי הנעורים, והשינה זמן בהקבה ועצבות אין לו שום מקום, וסיים בזה"ל זייא ריפני דאס אן עצבות איך ריף דאס אן פריקת עול [הם קוראים לזה עצבות, ואני קורא לזה פריקת עול]. והבן.

(שיח שרפי קודש)

עצבות מביאה האדם ליפול ביד היצר הרע

והנה יש עוד שני דברים שהם יסודות התשובה המתקיימת. אחת שיתרחק מאד מן העצבות, כי זאת המדה מביאה להאדם להיות נופל ביד היצר הרע כדאיאתא בוהר דעצבותא היא קינא דמסאבותא, וטעמו אחת מפני שכל עניני כוחי המדמה הם מונחים במדת העצבות כי העצב אינו בישוב הדעת וכיון שנחסר הדעת מתגבר הנה"ב. וגם מקום העצבות הם מאברים התחתונים המשמשים מאוד לטבעיות ותאוות אלו שהם הכבד ומרה וטחול ושם הדם מן הפסולת והם עכורים. ובוהר דכבד משכן הסם, ויותר וטחול הם דנוקבי'. והר"ז שורש כל העביות שעובד הדעת ולוקח לו תאוות הנה"ב. ב' שהרי עניני העוה"ז הוא חסר בנפשו תמיד כמאה"כ וגם הנפש לא תמצא, וכיון הוא חסר ע"כ נתרחק מן השלמות הנצחי ונמשך אחר אלו שהם השלמות המדומה לפי אותה שעה בלבד, וכיון שכן רוח הטוב והטהור בורח ממנו כי בקדושה כתיב עוז וחדוה במקומו. וכמחז"ל אין השכינה שורה מתוך עצבות, ע"כ העצה שיחזיק א"ע בשמחה ביותר והיינו שיהיה לו מדת הסתפקות ולא יתעצב כלל מעניני עוה"ז, ויהיה תועלתו שעי"ז ישוב לו דעתו הטוב והאמת כי יצאל מכח המדמה, ואחר שאינו חסר יתמשך אחר השלמות הנצחי.

(ספר העבודה חלק ג פרק ה)

רע של מרי"א בת יע"ר ניקלוי"ז, והיה לה שלום רפואה שלימה אמן סלה. ובשעה שנשאל מה אתה מכבה, באותו רגע ציחק את העופרת מעט אל המים, וכן ישאלך שבע פעמים כמו שכתבתי לעיל ואתה תשיב כנ"ל, ואחר כך תעשה השבעה לזה מיד, ויועיל. ואחר כך קח ספל של נחושת ותן שמן בתוכה, והחולה צריך לראות פניו בהשמן עד שיוכל לראות את פניו כמו במראה, וקח העופרת מהמים ויצר בסמרטוט ויעשה שבעה קשרים. ואחר כך קח להחולה

הסתכלות על נר הנוכה סגולה לעצבות

מנורת החנוכה של מרן אדמוה"ו מסאדיגורא זיע"א

שמעתי מדו"ו הקדוש רבי דוד משה מטשארטקאווי"ע שסיפר בשם אב"י הקדוש בעל אוהב ישראל מאפטא ז"ע שפעם בא לפניו איש אחד שהי' חולה במחלת מרה השחורה ר"ל, וצוה לו שיסתכל בנרות הנוכה בשעה שדולקים וכשקם האיש משנתו היה לאיש אחר בריא ושמת.

והענין בזה משום שטבע האור הגשמי הפשוט הוא להעליז דעתו של האדם, וכשהאור ההוא הוא ג"כ אור רוחני אור של מצוה בודאי פועל לשמח את לב האדם בכל הענינים, ובפרט בנר חנוכה שהמצוה הזו נתחדשה לנו בגלות כוחה גדולה ביותר וכו' ולכן מי שהוא בעצבות ומרה שחורה מפגעי הזמן הסובבים אותו יכול להתחזק ע"י הסתכלות והתבוננות בנרות החנוכה להביא שמחה בלבבו לבטוח בחסדי ד' כי לא תמנו ולא כלו רחמינו וכמו שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם יעשה לנו ניסים גם בזמן הזה להושע בישועה שלימה במהרה.

(בינת ישראל, גראדיסק לתנוכה)

תחת זרוע ימין, ותפור בסמרטוט שבעה תפירות, ותלה אותו על צווארו ז' ימים עם אותו היום בכלל, וכתונת לבן ילבש, וצריך אחד לתנוכה בחנם. ביום ז' ילך למים, והעופרת ישלך להמים ויאמר: הא לכם חלקכם, ויעשן גם כן מהעשן הנזכר לקמן קודם שילך אל המים כל ג' לילות כנ"ל, ואחר כך יעשה פורב"ר מיט קול"י קוזניט' [באמתחת בנימין שם הלשון, יעשה פורב"ר מיט קולי קרוינט', וענינו לכאורה הוא פעולה לריקון המעייים ע"י צמח הפורב"ר שפעולתו לכן] ויקיז דם אחר כך, ויזהר שלא ליתן לו שום יין.

(ליקוטי חבר בן חיים חלק ה' ח, ב בשם ספר אמתחת בנימין שערי רפואה שלימה ד"ה הא לך ענין פלא)

לימוד גמרא עם תוס'

להעביי עצבות אין סגולה גדולה מלמוד דף גמרא עם פרש"י ותוס' בכח גדול ובשפה ברורה ותהיה

תמרים ועדשים אדומים סגולה לעצבות

כתב בספר המדות (ערך עצבות אות ל"ה) 'תמרים מבטלין הדאגה' עד כאן, ואני שמעתי משם רבינו אליהו הכהן ז"ע, כי הן ענבים יבשים הנקראים צמקים שחורים, אם אוכל אותם מסירים הדאגה והמרה שחורה. וטרת זה אב בספר הכתוב לחיים מערכת ז' (תהלים גב) כתב משם חכמי המחקה, כי יאכל דבר אדום כתולעת שני וכדומה ויוסר ממנו הדאגה. ופירש בזה על דרך הצחות, 'בבוא דוא"ג' התיקון הוא 'האדומ' (תהלים נה, ב) עיין שם דברי. ומהאי טעמא היה המנהג קדום להאכיל לאבל על מתו מאכל עדשים, שהוא מין האדום, להפיג צער ודאגתו, ולא יוסיף לדאבת גפס על שום דבר עד נקבה עד זכר.

(ספר נפש היפה פלאני מערכת ד' אות א)

רואה בחלום סוס ישמח אפילו שהיה עצב על בנו או אבידתו

בא לידי ספר נפש חיים ומצאתי שם במערכת סמ"ך (אות ט) שכתב וזה לשונו: סוס, הרוכב על הסוס ישיש וישמח, אפילו היה עצב ודואג על בנו או על אבידתו, וזהו 'סוס' לשון 'שוש', דאותיות מתחלפות.

(סגולת ישראל מערכת מ' אות ח' ע"י הרה"צ רבי שבתי פרייליער שליט"א אבד"ק אורשיווע)

חמין במוצאי שבת רפואה לעצבות

סגולה לעצבות, הנה אמרו ז"ל במסכת שבת (ק"ט, ב) חמין במוצאי שבת מלוגמא, ולא ביארו לנו חז"ל לאיזה דבר הוא רפואה, ומצאתי בספר דברי יצחק אות ד' (אות לב) שכתב בשם הרב הקדוש והטהור רבי ר' זוסיא זצוק"ל שאמר שהוא רפואה לעצבות, והוא מרומז בפסוק (תהלים קמז, א) 'ומחבש לעצבותם', כי כן מחבש היא ראשי תיבות חמין במוצאי שבת מלוגמא, וסמין לי לעצבותם, לומר שהיא רפואה לעצבות. עוד כתב שם בשם צדיק אחד ז"ל שאמר, שטוב לומר בפירוש בשעת אכילה 'חמין במוצאי שבת מלוגמא'.

(סגולת ישראל מערכת ע' אות ט)

סגולות לעצבות

- א. סגולה לעצבות ולשגעון, קודם כל יקוי אותו דם על ב' רגלים שקורין 'פרוין אדע"ו".
- ב. עוד אחרת, יקח לחם חם, וקח משם הרך שקורין ברזו"ן, ושים בתוך הלחם מוח משור, ושים הלחם בתנור ויאפה היטב, ואחר כך תחוך הלחם והנה על קדקדו מאחוריו, אזי יבא המוח שלו למעלה כבראשונה וישכיל.
- ג. עוד אחרת, קח קורקבן מעטלף, ותמצא בתוך הקורקבן ג' אבנים אחד שחור ואחד אדום ואחד לבן, ושים השחור תחת לשונו של המשוגע, וירפא.
- ד. עוד אחרת, קח תרנגול שחור לזכר ותרנגולת שחורה לנקבה, ותן לו צואת חוטם וארון לפה התרנגול, ושים אותו בקדירה חדשה, ויקברוהו באותו בית שהחולה בתוכו.

(ליקוטי חבר [בן חיים] חלק ה' ח, א - ה, ב בשם ספר אמתחת בנימין שערי רפואה שלימה ד"ה הא לך ענין פלא)

סגולה לעצבות ולמרה שחורה רחמנא ליצלן, קח עופרת והתך בתוך כף של ברזל, ויקח ספל של מים חיים שאובים ושתוקים על ראש של חולה, ואחר כך ישאל אחד לך: מה אתה מכבה, ותשיב: אני מכבה כל רוח רעה ופגע רע של מרי"א בת יע"ר ניקלוי"ז, כשם שאני מכבה את העופרת כן יכובה כח רוח רעה ופגע

מצבות מספרות

מאוצר החיים של הרב אברהם יעקב סלמן שלי"ס
 רב העדה החרדית

מצבת קברו בהר המנוחות ירושלים עליה נחרט "לנשמת הרב הגדול רבי שבתי ב"ר לייב הלוי זצ"ל, צדיק בדרכיו ותמים במעשיו למד ולימד תורה ברבים, נפטר כ"ב כסלו תשי"ה, ת.נ.צ.ב.ה.

הגה"ח רבי שבתי סגל זצ"ל ראש ישיבת באר מים חיים בטשרנוביץ, ומשיבת נפש סאדיגורה בפשעמשיל נלב"ע כ"ב בכסלו תשי"ח ומנו"כ בהר המנוחות ירושלים

רבי שבתי נבחר לעמוד בראשות הישיבה, יחד עם עמיתיו הגה"ח הרב שמשון פוגלמן - תלמיד הגר"מ שפירא והגה"ח הרב צבי וייצנה. הישיבה בפשעמשיל היתה נקרא "מכינה לישיבה" התנהלה במתכונת ישיבת חכמי לובלין של הגאון הגדול רבי מאיר שפירא זצ"ל ואף ושמשה כמכינה לישיבת יח"ל.

יחד עם זאת פעל רבי שבתי גדולות ונצורות למען רווחתם של תושבי העיר פשעמשיל והיה מעורה בכל עסקנות ציבורית בעיה, ומכורח המציאות היה ממקימי ה"משמר היהודי" שהוקם ברובו מאברכים ובני ישיבה. בשנת תרפ"ז, חזר רבי שבתי להרביץ תורה ויראת שמים בישיבת "באר מים חיים" בטשרנוביץ.

עם עלותו של כ"ק האדמו"ר הכנסת מרדכי מסאדיגורה - זי"ע לכהן על כסא אבותיו הק' התקשר רבי שבתי בלב ונפש לרבו כ"ק הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף בעל ה"כנסת מרדכי" מסאדיגורה זי"ע, עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה גלה יחד רבו לעיר מלוכה ווינה. בשנת תרע"ו התחיל להרביץ תורה לתלמידים בישיבת "באר מים חיים" בטשרנוביץ.

ראש ישיבת סאדיגורה

בשנת תרפ"ג הוקמה ישיבת "משיבת נפש" בפשעמשיל, ע"י כ"ק ה"כנסת מרדכי" מסאדיגורה זי"ע אשר שימשה למעשה כישיבת סאדיגורה.

הגה"ח רבי שבתי סגל זצ"ל נולד בשנת תרמ"א, בעיירה חוליוב, שבפולין להוריו: אביו הגה"ח רבי לייב סג"ל, ולאמו מרת חיה לבית ולדמן. למד תורה מפי רבה של חוליוב, בהיותו בגיל 22 נישא לזו' הרבנית שרה לשוזה כבר אז בימי אברכותו הצעירים הוסמך לרבנות ונתמנה כרב ופוסק של חצר הקודש בסאדיגורה,

התפרסם בגאונותו המדהימה וככה התמדתו הבלתי נלאה, כמו"כ הצטיין בעמקות מחשבתו, וכח זכרונו הבלתי שכיח הפכו אותו לאוצר-בלום של ידיעות בכל מכמני תורה נגלה ונסתר כאחד.

בין תלמידיו - גדולי תורה ותלמידי חכמים, בארץ ובגולה. וכן נמנה בין תלמידיו מי שלימים היה כ"ק האדמו"ר הכנסת מרדכי מסאדיגורה זי"ע

באר בשדה - שטפנשט

אל ארץ חמדת אבות

לבו של רבי שבתי היה כל ימיו רוחש געגועים עזים לעלות ולהתיישב בארצינו הק' ובכך בשנת תרצ"ג עלה בידו להגשים את חלומותיו והוא זכה לעלות לארצנו הק' ולחונן עפרה ולהתיישב בה בדרך קבע.

בשנת תרצ"ה רחש לכו דבר טוב ולכבוד שנת ה-800 להולדת הרמב"ם, עלה ברעיונו להקים ספרייה אדירה שתקרא על שמו ולכרו של הנשר הגדול - הרמב"ם, ואף החל בפועל לעסוק בצעדים הראשונים להקמתה תוך שהוא מגייס כספים עבור רכישת ספרים אשר היוו את הגרעין הראשוני של

ספריית הרמב"ם וכך גם שימש כספרן הראשון של הספרייה. הספרייה שכנה ברחוב קלישר 50 בתל אביב (היום שוכנת ספריית הרמב"ם בספריית בית אריאלה בתל אביב) והיא מהווה ספרייה תורנית מפורסמת, המכנסת את אוצרות המחשבה וההלכה של העם היהודי לדורותיו ומהווה בית יוצר לגדולי חוקרי וכותבי תורה.

עלי ספר - ציוני ש"ס

בשנת תשי"ד כתב את סיפור ציוני ש"ס (בשם הספר מרומז שמו ושם משפחתו - שבתי סגל). עם כתיבת הספר, השמיט את האות "א" משמו [שבתיא], בהתאמה לגוטריקון הפסוק: "ברב שרעפי ב'קרבי ת'נחמך

י'שעשעו נפש'."

תוכן הספר הוא: ציונים והשוואות, ביאורים וחידושים לתנ"ך ולתלמוד. את הספר מעטרים בהסכמותיהם של רבותיו הק' והרה"ק ה"אביר יעקב" מסאדיגורה, והרה"ק ה"כנסת מרדכי" מסאדיגורה, שבהסכמתו על הספר כתב לו: יפוצו מעיינותיו חוצה בארות מים חיים, נובעות ממקורות טהורים ומנפש טהורה לומדת תורה לשמה לעשות צדקה עם ישראל, להושיט להם ספר זה לתועלת כל המעיינים בו, עוסק בפרשנות לנושאים עיקריים בתורה.

רבי שבתי נפטר בכ"ב בכסלו תשי"ח, ונקבר בהר המנוחות בירושלים. הניח אחריו חמישה בנים ושתי בנות.

תמונתו של רבי שבתי סגל זצ"ל

ביחד עם תלמידי ישיבת משיבת נפש סדיגורא בפשמישל

ה ס כ מ ת

כבוד הרב הצדיק המפורסם וכו' אדמו"ר מסדגורה
(פשמישל) תל-אביב

בנתיבי, יום ג', י' בחודש אדר ראשון, תשי"ד (לס': ואתה תזכר אל-כילהמדילב אשר מלאינו רוח חסדיה)

ידידי איש-שלומי ואלוף נעורי, הרב המסיד, ידיו רב לו בתורת ופעשים, מצוין בסעלות ובסודות תרוסיות, ענתחן וסלל ברוך, שייך צייל, שייך וספיק, — ונרים באורייתא תירא ולא פחויק סיבותא לנפשי — וכו', כשיה כזיה עבתי הלוי סגל, הייך, הציע לפני עלים לדונמא מספרו רב האיות — אשר פיו יקבנו, "ציוני ש"ס", כי שמו בקרבו, וכשמו כן הוא ציונים והארות המארות וחידושים ציצים ופרושים, על כולא תלמודא, בעברי עליהם מצאתי בהם זכרים של טעם, וסודותיהם חיים וכו', להחיות נפשם — בתורה המיטה משיבת נפש, על כושים כגון זה — אף ידי חסון עם מחברו היקר, המכיר לו לתרומתו, יפוצו מעיינותיו חוצה בארות מים חיים, נובעות ממקורות טהורים ומנפש טהורה לומדת תורה לשמה, תתגלגל וכות עליידי וכו', לעשות צדקה עם ישראל, להושיט להם ספרו הנחמד, לתועלת כל המעיינים בו, כל תך ותך לפום שיפורא דילי.

הנני פונה בזה לכל שוחרי תורה ובתוכם לאנשי שלומי התפנים לשמוע צעתי, וסרים לשתטעתי, ולכל מוקירי רבנו די בכל אתר ואתר, שיצרכו צבדות הלוי כראוי, וישייכו להמחבר הרב המכובד — ייחא לעילא, וניחא לתתא, ויעשרוהו בהענקת תמיכתם הכספית והמוסרית כדי שיוכל לבצע את מחשבתו המיטה עם הספר — לזכות את ישראל.

וכות המציה הרבה — לחמך בלומדי תורה, ובתיים זקן שקנה הכמה, ולטייע התבולת האדורת תורהו הק' — תגן על כל המשתתפים כסיוע להצאת הספר היקר הזה, באלף המגן, אלקי אברהם יהי בעזרם, וסלאך פניו וישעם, באהבתו ובחסלתו הוא יגאלם, ויגמלם וינשאם כלימי עולם.

הכותב וחותר בברכת התורה ובכפיייה לישועת השם הקרובה לכא ולשלום על ישראל

מרדכי שלום יוסף במוהר"ר אהרן
מסדגורה

המלצת רבו האביר יעקב מסאדיגורא זצ"ל

ס פ ר

ציוני ש"ס

כולל ציונים והשוואות, באורים וחידושים
לתנ"ך ותלמוד

מאת

שבתי סגל

עמוד שער ספרו ציוני ש"ס

בס"ד

מוסדות שטפנשט בארה"ק

רחוב מהרש"ל 13 ב"ב טלפון: 03-579-03-03

נסיעה להילולת

הרה"ק **מהוסיאטין** זיע"א
בטבריה

לרגל יומא דהילולא קדישא
דמרנא הרה"ק סבא קדישא

רבי **ישראל מהוסיאטין** זצ"ל

תתקיים תחבורה לציון קברו בעיר הקודש טבריה
ביום חמישי ליל ההילולא כ"ט בכסלו תשפ"ג

מב"ב: רח' מהרש"ל 13 בשעה 19:00

מירושלים: מתחנת האבן ברחוב שמואל הנביא בשעה 19:00

שהייה במקום כשעה לאמירת ספר התהילים וחזור

דמי נסיעה סמליים 10 ש"ח

ההרשמה חובה טלפון: 03-579-0303

מספר המקומות מוגבל

בס"ד

מוסדות שטפנשט בארה"ק

רחוב מהרש"ל 13 ב"ב טלפון: 03-579-03-03

התועדות חסידים בהילולא דצדיקא

קהל שוחרי תורה וחסידות מוזמנים בזאת לסעודת
מלוא מלכא לרגל יומא דהילולא רבה דמרנא ורבנא
סבא קדישא עטרת תפארת ישראל

הרה"ק רבי **ישראל מהוסיאטין** זיע"א

בהשתתפות משפיעים וזקני חסידים
שזכו להסתופף בצילא דבעל ההילולא נבג"מ
בראשות:

הגה"ח **אליהו לנדא** שליט"א

ובהשתתפות הרה"ח ר' **משה קנו** שליט"א נאמן ביתו של הרה"ק אביר יעקב מסאדיגורה זיע"א

שתערך במוצש"ק פר' מקץ בשעה 21:00
בבית מדרשינו ברחוב מהרש"ל 13 בני ברק

המלוא מלכה הקבועה בראשות הגר"ד באך הנערכת בבית מדרשינו תערך בק"ב

עולו ואתכנשו להילולא דצדיקא